

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen
Enhet 15

DOM
2013-12-06
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
22034-13

Sida 1 (14)

SÖKANDE

SOS Alarm Sverige AB, 556159-5819

Ombud: Advokat Tomas Eliasson
Advokatfirman Delphi AB
Stora Nygatan 64
211 37 Malmö

MOTPARTER

1. Stockholms läns landsting

Ombud: Advokat Roger Hagman
Box 45030
104 30 Stockholm

2. Medhelp AB, 556587-1448

Ombud: Advokaterna Eva-Maj Mühlenbock och Johan Kennemyr
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1065
101 39 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

KONKURRENSVERKET	
2013 -12- 1 0	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

Dok.Id 403979

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

BAKGRUND

Stockholms läns landsting (SLL) har genomfört en upphandling av tjänsten prioritering och dirigering av prehospitla enheter. Upphandlingen genomfördes som en förenklad upphandling enligt 15 kap. lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). SLL beslutade att anta MedHelp AB (MedHelp) som leverantör av tjänsten.

SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm) ansökte om överprövning av beslutet. Förvaltningsrätten biföll SOS Alarms ansökan om ingripande och förordnade att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts på så sätt att MedHelps anbud inte ska utvärderas.

MedHelp överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Stockholm som fann att förvaltningsrätten förfarit felaktigt genom att förordna om rättelse utan att pröva vad SOS Alarm anfört om brister i det konkurrensuppsökande skedet. Kammarrätten beslutade därför att undanröja förvaltningsrättens dom och visa målet åter till förvaltningsrätten för ny prövning. Kammarrätten förordnade vidare att SLL inte får ingå avtal avseende den i målet aktuella upphandlingen innan något annat bestämts av förvaltningsrätten.

YRKANDEN M.M.

SOS Alarm yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så vis att en ny utvärdering av anbuderna genomförs varvid anbudet från MedHelp inte ska beaktas. I andra hand yrkar SOS Alarm att upphandlingen ska göras om. Till stöd för sin talan anför SOS Alarm i huvudsak följande. MedHelps anbud skulle rätteligen ha förkastats då det inte uppfyller samtliga ska-krav. Anbudet från MedHelp åberopar annans kapacitet och uppfyller inte ska-kravet att anbudsgivaren vid åberopande av annans kapacitet ska

redovisa avtal eller överenskommelse för att styrka att denne förfogar över annans kapacitet när kontraktet ska fullgöras. MedHelp uppfyller inte heller lokaliseringskravet avseende varifrån verksamheten ska bedrivas. Därtill strider MedHelps system för mobil positionering mot svensk lag. Vidare strider förfrågningsunderlaget mot transparensprincipen genom sådana otydligheter om uppdragets innehåll och omfattning att det inte varit möjligt att utforma ett konkurrenskraftigt anbud.

SLL bestrider SOS Alarms yrkanden och hemställer att ansökan om överprövning ska lämnas utan bifall.

SOS Alarm anför i huvudsak följande.

Brister i det konkurrensuppsökande skedet

I Anbudsinbjudan angavs att uppdragets omfattning och innehåll såsom det är beskrivet i förfrågningsunderlaget bygger på antaganden om verksamhetens framtida utveckling och att Vårdgivarens åtagande kan komma att förändras under avtalstiden. I Vårdavtalet angavs att det faktum att hälso- och sjukvårdsverksamhet är en verksamhet som är i ständig utveckling kan påverka behovet av de aktuella tjänsterna vilket innebär att SLL inte kan garantera volymer under avtalsperioden. I Uppdragsbeskrivningen angavs att antalet prehospitala enheter kan komma att förändras under avtalstiden. SOS Alarm ställde med anledning av dessa skrivningar frågor till SLL om huruvida Vårdgivaren kan påräkna ytterligare ersättning med anledning av förändringarna. SLL svarade genom att hänvisa till 17 § Omförhandling i Vårdavtalet. Paragrafen ger enligt SOS Alarm inte någon klarhet i om ens ett väsentligt ökat åtagande under avtalstiden medför rätt till kompensation. Detta gör det omöjligt att beräkna ett konkurrensmässigt pris. Anbudspriset blir i stället en ren

spekulation och den vinnande anbudsgivaren blir dessutom bunden av sitt fasta pris under hela avtalstiden utan rätt till uppsägning.

I Uppdragsbeskrivningen angavs att det medicinska beslutssystemet fortlöpande ska följas upp, analyseras och vid behov kunna förändras. Vid frågor från SOS Alarm angav SLL att det är Vårdgivarens ansvar att kontinuerligt följa upp beslutsstödet och vid behov förändra det samt att Vårdgivaren ansvarar för kostnader vid förändringar av beslutsstödet. SLL angav vidare att det i första hand är Vårdgivaren som ska ta initiativ till förändringar av sitt beslutsstöd. Skrivningen att det ”i första hand” är Vårdgivaren som ska ta initiativ indikerar att även SLL kan påkalla förändringar. Att beräkna pris under dessa förutsättningar är inte möjligt.

Av Uppdragsbeskrivningen framgår att Vårdgivarens journalsystem ska vara kompatibelt med av SLL anvisat system, f.n. TakeCare. I Vårdgivarens åtagande ska ingå bekostande av eventuella anpassningar till nya system. Enligt SOS Alarm är kostnadsbilden således beroende av omständigheter helt hänförliga till förändringar inom SLL, som för anbudsgivaren är omöjliga att förutse.

I Uppdragsbeskrivningen anges att 90 procent av högprioriterade samtal ska ha en svarstid på högst åtta sekunder från påringning till prioriteringsfunktionen. För resterande samtal ska svarstiden ej överstiga 15 sekunder. Vid fråga från SOS Alarm angav SLL att Vårdgivaren ska ha system för att identifiera högprioriterade samtal samt fortlöpande följa upp och redovisa svarstider till SLL. Genom att högprioriterade samtal inte var definierade utan endast exemplifierade var det enligt SOS Alarm inte möjligt att korrekt beräkna vare sig bemanningsbehov eller vitesrisk.

Det går inte att av förfrågningsunderlagets vitesklausul utläsa när viteskyldighet uppkommer. Risken för viten innebär en potentiell kostnadspost som måste tas in i beräkningen vid prissättning av ett anbud.

I nuläget används inte sammanhållen journalföring för den aktuella tjänsten. Av förfrågningsunderlaget framgår emellertid att Vårdgivaren ska vara beredd att ingå i ett sammanhållet journalsystem och att Vårdgivaren inte kan neka att delta i det journalsystem som SLL anvisar. Kostnaden ska ingå i Vårdgivarens åtagande. Det är inte möjligt att bedöma kostnaden för denna eventuella framtida anpassning.

Brister i utvärderingsfasen

Av anbudsinvjudan framgår att anbudsgivaren ska beskriva det positioneringssystem som avses användas för att identifiera patientens position. MedHelp anger i sitt anbud att de har möjlighet att positionera mobiltelefon, dvs. inhämta lokaliseringsuppgifter. Detta står i strid med svensk lag. Då MedHelp inte kan utföra tjänsten utan att bryta mot gällande lagstiftning uppfyller MedHelp inte kravet på mobil positionering.

Om anbudsgivare åberopar annans kapacitet ska anbudsgivaren tillsammans med anbudet redovisa ett avtal eller en överenskommelse som visar att anbudsgivaren kommer förfoga över annans kapacitet under kontraktstiden. Detta är ett krav enligt både anbudsinvjudan och LOU. MedHelp har i sitt anbud åberopat extern teknisk kompetens vad gäller avgörande delar av tjänsten avseende drift och förvaltning av telefoniplattformar. MedHelp har dock inte bifogat något avtal, överenskommelse eller annan form av åtagande från externa leverantörer.

MedHelps anbud skulle rätteligen ha förkastats då detta inte uppfyller skalkravet som innebär att prioriterings- och dirigerings-tjänsten under alla

omständigheter ska skötas från den av SLL angivna lokalen inom det geografiskt avgränsade området. MedHelp har i sitt anbud angett att samtalen vid belastningstoppar kommer att styras till andra befintliga larmcentraler. Härigenom framgår att MedHelp inte uppfyller ska-kravet alternativt att MedHelp har lämnat en sådan reservation som medför att deras anbud inte ska beaktas. SOS Alarm har med anledning av lokaliseringskravet i uppdragsbeskrivningen och SLL:s svar på SOS Alarms frågor beräknat sitt anbudspris på att hela uppdraget skulle utföras från central/centraler i Stockholmsområdet utan möjlighet att utnyttja kapacitet vid andra befintliga centraler i landet.

SLL anför i huvudsak följande.

Det ligger i sakens natur att aktuellt uppdrag, liksom många andra avtalade uppdrag, kan komma att förändras över tiden på grund av omständigheter som inte är förutsebara vid upphandlingen, inte minst vid uppdrag med långa avtalstider. Omförhandlingsklausuler är vanliga i kommersiella avtal. Varje normalt insatt anbudsgivare har haft ett tillräckligt underlag för att bedöma den ungefärliga omfattningen av högprioriterade samtal. Tillämpningen av vitesklausulen är enkel. Som övriga kontraktsvillkor är den lika för alla. Avseende eventuella förändringar av tekniska system, beslutsystem och journalsystem är det fråga om en rimlig kommersiell risk. Påståendet om brister i transparens bestrids.

MedHelp har i sitt anbud uttryckligen förklarat att bolaget inte åberopar annans kapacitet. MedHelp har till sitt anbud fogat en företagsbeskrivning. Av den framgår att MedHelp har uppfyllt kravet på bevis för att bolaget har förmåga och kapacitet att utföra tjänsten utan tillgång till annans kapacitet. Den omständigheten att MedHelp i sitt anbud redovisat att bolaget har ett supportavtal för drift och

förvaltning av telefoniplattformar leder inte till att de tillräckliga bevis som ingetts för att styrka kapaciteten skulle minska i värde.

Med anledning av vad SOS Alarm har anfört avseende mobil positionering har SLL från MedHelp inhämtat att bolagets mjukvaruleverantör har de tillstånd från mobiloperatörerna som erfordras för mobil positionering. Påståendet att MedHelps anbud står i strid med lag bestrids således.

MedHelp har, genom undertecknandet av anbudet, bekräftat att samtliga ska-krav och avtalsvillkor uppfylls. MedHelp har således bekräftat att lokaliseringskravet uppfylls. Om MedHelp under avtalstiden inte skulle uppfylla kravet utgör detta ett kontraktsbrott och får i så fall hanteras som ett sådant. Av MedHelps redovisning framgår att larmcentralen kommer att bemannas utifrån de data som framgår av förfrågningsunderlaget. MedHelp förbinder sig att placera lokalen inom Stockholms eller Danderyds kommun. MedHelp har redovisat hur larmcentralen kommer att vara bemannad. SLL:s bedömning är att den redovisade bemanningen är mer än tillräcklig för att fullgöra uppdraget i vårdgivarens kommande lokaler. SLL har också vid prövningen av MedHelps förmåga och kapacitet att klara av uppdraget och driftstarten enligt de krav som ställs i anbudsinbjudan ansett att företaget genom beskrivningarna i anbudsbilagorna 4 *Företagsbeskrivning* och 6 *Driftstart* visat på att bolaget uppfyller de ställda kraven. SLL har mot bakgrund av att MedHelp visat på att bolaget kommer att ha tillräcklig kapacitet i den lokal där verksamheten kommer att bedrivas inte bedömt texten om belastningstoppar som någon form av reservation utan som en allmänt hållen text om bolagets resurser.

MedHelp har beretts möjlighet att yttra sig och anför bl.a. följande.

MedHelp har i sitt anbud klart angett att annans kapacitet inte åberopas för utförande av uppdraget. Det som SOS Alarm i sin ansökan menar att MedHelp borde ha redovisat i sitt anbud avseende t.ex. supportavtal för telefoniplattformar utgör sedvanliga tekniska drift- och förvaltningsavtal för MedHelps verksamhet. Det finns inget stöd i vare sig LOU eller praxis för att avtal av denna typ behöver anges och redovisas särskilt.

MedHelp har i sitt anbud beskrivit de olika sätt på vilket positionering kan ske, varav mobil positionering anges som en av flera metoder. MedHelps utförande av tjänsten och kapaciteten att utföra den efterfrågade positioneringen står således inte och faller på frågan om mobil positionering. MedHelp bedriver givetvis sin verksamhet i enlighet med gällande lagar.

I anbudet har MedHelp offererat larmcentraler/kapacitet som fysiskt finns inom Stockholmsområdet och det är från dessa som MedHelp kommer att leverera tjänsterna under avtalets gång. MedHelp har dessutom – utöver vad som var behövligt för att uppfylla kraven enligt förfrågningsunderlaget – i sitt anbud angett att bolaget även besitter kapacitet i form av andra larmcentraler i andra delar av landet och att det därför ligger inom MedHelps totala förmåga som bolag att koppla in dessa för det fall extrema situationer, force majeure-tillstånd eller motsvarande, skulle kräva det. Det handlar således inte om att MedHelp angett att de ”externa” larmcentralerna kommer att utnyttjas för att uppfylla det aktuella uppdraget, utan om överskjutande mervärde som SLL tillförs utöver vad de efterfrågat och krävt i upphandlingen.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisade resultat, dvs. att det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas. Detta följer av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens. Den upphandlande myndigheten får inte göra prövningen mot andra kriterier än de som funnits i underlaget och har därför en skyldighet att från utvärderingen utesluta leverantörer vars anbud inte uppfyller ett eller flera s.k. ska-krav.

När en upphandlande myndighet närmare bestämmer föremålet för en upphandling har den stor frihet. Kraven får emellertid inte vara diskriminerande, godtyckliga eller uppenbart osakliga (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2010 ref. 78). De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen

om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2002 ref. 50).

Fråga om brister i det konkurrensuppsökande skedet

SOS Alarm har anfört att förfrågningsunderlaget innehåller ett antal skrivningar om eventuella framtida förändringar av åtagandets innehåll och omfattning. Leverantörens möjligheter att få ersättning från SLL för kostnader som kan uppkomma med anledning av dessa eventuella förändringar är enligt SOS Alarm små eller oklara. SOS Alarm har även anfört att det föreligger oklarhet bl.a. vad gäller vad som är att betrakta som högprioriterade samtal samt att det inte går att utläsa när vitesskyldighet uppkommer. SOS Alarm menar att dessa skrivningar innebär brister i transparens vilket har medfört att det inte har varit möjligt för bolaget som anbudsgivare att beräkna ett konkurrenskraftigt pris.

Förvaltningsrätten anser att förfrågningsunderlaget innehåller skrivningar som kan innebära vissa svårigheter för anbudsgivarna att med precision beräkna de kostnader som deras åtagande kan komma att innebära under den åtta år långa avtalsperioden. Förvaltningsrätten finner dock att den stora frihet som en upphandlande myndighet har att närmare bestämma föremålet för en upphandling innebär att dessa krav i förfrågningsunderlaget får godtas. Förvaltningsrätten bedömer att de uppställda kraven är ändamålsenliga för den aktuella upphandlingen. Kraven framstår inte som godtyckliga eller osakliga och kraven har varit lika för alla anbudsgivare. Förvaltningsrätten konstaterar härvid att det inte har framkommit annat än att tjänsten som är föremål för upphandlingen är av en sådan art att förändringar kan komma att ske eller bli nödvändiga att genomföra under avtalstiden. Vitesklausulens utformning kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses orimlig, bl.a. med beaktande av att

vitet är begränsat till en viss mindre procentsats av den fasta årsersättningen.

Förvaltningsrätten anser att förfrågningsunderlaget inte kan anses vara otydligt på så sätt att det framstår som oklart vad SLL tillmäter betydelse vid upphandlingen. Det föreligger därmed inte grund för slutsatsen att de aktuella skrivningarna står i strid med transparensprincipen eller de övriga principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten. Förvaltningsrätten finner således att det inte har funnits sådana brister i upphandlingens konkurrensuppsökande skede att det finns skäl att besluta att upphandlingen ska göras om.

Fråga om brister i utvärderingsfasen

MedHelps anbud innehåller följande formulering: ”För att säkerställa kraven på drift och förvaltning för våra telefoniplattformar har MedHelp supportavtal som gäller dygnet runt alla årets dagar. På det sättet når vi alltid högsta tänkbara kompetens dygnet runt. Utöver detta finns även ett flertal konsultavtal tecknade med externa telefoni- och nätverksexperter.” SOS Alarm har anfört att MedHelps anbud borde ha förkastats då MedHelp inte till anbudet har bifogat avtal eller överenskommelse som visar att man förfogar över den externa kapacitet som åberopas, vilket bolaget är skyldigt att göra enligt förfrågningsunderlaget och enligt 15 kap. 15 a § LOU.

Åberopande av annans kapacitet

Förvaltningsrätten konstaterar att MedHelp i sitt anbud har angett att annans kapacitet inte åberopas för utförande av uppdraget. MedHelp har även, såsom SLL har anfört, till sitt anbud fogat en företagsbeskrivning av vilken framgår att bolaget har förmåga och kapacitet att utföra tjänsten utan

tillgång till annans kapacitet. Förvaltningsrätten bedömer att den typ av tekniska supportavtal som MedHelp hänvisar till i det aktuella stycket inte kan anses utgöra kapacitet som är nödvändig för fullgörande av uppdraget. MedHelp har därför inte varit skyldigt att bifoga dessa avtal. Det finns därmed inte skäl att av denna anledning förkasta MedHelps anbud.

Mobil positionering

I förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivare ska beskriva det positioneringssystem som avses användas för att identifiera patientens position. SOS Alarm har gjort gällande att MedHelps system för mobil positionering strider mot svensk lag. MedHelp har i sitt anbud angett att en kombination av olika metoder används för att fastställa den inringandes position, t.ex. positionering via sökmotor, via registersökning och positionering av mobiltelefoner. Förvaltningsrätten finner mot bakgrund av detta att det inte har framkommit att MedHelp endast genom att bryta mot lag kan uppfylla upphandlarens krav avseende system för identifiering av patientens position. Vad MedHelp har angett om sitt system för mobil positionering utgör således inte skäl att förkasta bolagets anbud.

Lokaliseringskrav

SOS Alarm har vidare anfört att MedHelps anbud inte borde ha medtagits i utvärderingen då anbudet inte uppfyller ska-kravet som anger var verksamheten ska vara lokaliserad. I förfrågningsunderlaget, bilaga 1 (Specifik uppdragsbeskrivning och uppföljning), punkt 1.9 *Geografisk lokalisering*, anges att prioriterings- och dirigeringsfunktionen ska vara lokaliserad i Stockholms kommun, Sundbybergs kommun, Solna kommun, Danderyds kommun eller kommundelen Sicklaön i Nacka kommun. I bilaga 1, punkt 5.1 *Kapacitet* anges vidare att personal som ansvarar för prioritering och dirigerings samt läkare ska utföra dessa uppgifter i den lokal som

vårdgivaren har angett för detta ändamål. MedHelp har, såsom SLL anför, genom undertecknande av anbudet bekräftat att samtliga ska-krav och avtalsvillkor uppfylls. MedHelp har angett att bolaget kommer att driva verksamheten med personal stationerad i en lokal inom Stockholms eller Danderyds kommun. SLL har bedömt att MedHelps redovisade bemanning är mer än tillräcklig för att fullgöra uppdraget i bolagets kommande lokaler. SLL har också ansett att bolaget genom beskrivningarna i anbudsbilagorna 4 *Företagsbeskrivning* och 6 *Driftstart* visat att bolaget uppfyller de krav som ställs i förfrågningsunderlaget. SOS Alarm har inte gjort gällande att den av MedHelp redovisade bemanningen i sig är otillräcklig för att bolaget ska kunna fullgöra uppdraget i enlighet med de uppställda kraven. Vid detta förhållande finner förvaltningsrätten att MedHelp får anses ha uppfyllt förfrågningsunderlagets lokaliseringskrav.

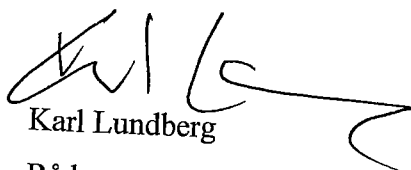
MedHelp har i bilaga *Underkriterium 2_2 tillgänglighet svarstider* angett att MedHelp vid oväntade belastningstoppar har möjlighet att styra samtalen till larmcentraler i övriga landet. Denna uppgift, som återfinns i en bilaga som inte handlar om geografisk lokalisering utan avser ett utvärderingskriterium (Egenkontroll och patientsäkerhet), kan inte anses innebära att MedHelp avser att utnyttja lokaler för fullgörande av uppdraget i strid med lokaliseringskravet. Vad SOS Alarm har anfört i detta avseende utgör således inte grund för att finna att MedHelps anbud borde ha förkastats.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att vad SOS Alarm har anfört inte visar att upphandlingen har genomförts i strid med LOU eller gemenskapsrätten. Det finns därmed inte skäl för ingripande enligt LOU. SOS Alarms ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Karl Lundberg

Rådman

Elisabeth Kornfeldt har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.